

รายละเอียดวิชา (มคอ. 3)

0324524 การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

ภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2562

สำหรับ

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

ผู้สอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.พัศร์เบศวัฒน์ เวชวิริยะสกุล

อาจารย์ ดร. กิตติชัย คงชะวัน

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

รายละเอียดของรายวิชา
ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ.3)

มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะศึกษาศาสตร์
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หมวดวิชาเอก

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (Course Specification)

1. ชื่อรายวิชาและรหัส

0324524 การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

0324524 Community - based Curriculum Development

2. จำนวนหน่วยกิต

3 หน่วยกิต (2-2-5)

3. หลักสูตรและประเภทรายวิชา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต หมวดวิชาเอก

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัศเบศวัฒน์ เวชวิริยะสกุล

อาจารย์ ดร.กิตติรัช กงชะวัน

5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ 3 (ฤดูร้อน)

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน

ไม่มี

7. วิชาที่ต้องเรียนร่วมกับรายวิชานี้

ไม่มี

8. สถานที่เรียน

อาคารเรียนของมหาวิทยาลัยทักษิณ

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

31 มีนาคม 2563

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ (Goal and Objective)

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

- 1.1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับชุมชน
- 1.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการศึกษา
- 1.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิต เศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษา
- 1.4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- 1.5 มีความสามารถในการออกแบบหลักสูตรหรือการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน
- 1.6 มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน
- 1.7 มีทัศนคติที่ดีต่อชุมชนและการจัดการศึกษาในท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนารายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการศึกษา สามารถวิเคราะห์วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อชุมชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กระบวนการสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

หมวดที่ 3 ส่วนประกอบของรายวิชา

1. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการศึกษา วิเคราะห์วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อชุมชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กระบวนการสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
5 ชั่วโมง / สัปดาห์	-	5 ชั่วโมง / สัปดาห์	12 ชั่วโมง / สัปดาห์

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

1 ชั่วโมง / สัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต

1. คุณธรรมจริยธรรม

- 1.1. มีความรู้ความเข้าใจในมโนทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน จรรยาบรรณของวิชาชีพครู และค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับการสร้างสรรค์สังคมแห่งความพอเพียงและยั่งยืน (สังคมแห่งสันติสุขและสมานฉันท์)
- 1.2. ตระหนักและยอมรับคุณธรรมพื้นฐาน จรรยาบรรณของวิชาชีพครูและค่านิยมที่พึงประสงค์
- 1.3. นำความรู้ คุณธรรมพื้นฐาน จรรยาบรรณของวิชาชีพครูและค่านิยมที่พึงประสงค์ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบวิชาชีพ

2. ความรู้

- 2.1. มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ในศาสตร์วิชาชีพและศาสตร์เฉพาะด้านในสาขาวิชา
- 2.2. ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของศาสตร์วิชาชีพ และศาสตร์เฉพาะด้านที่มีต่อการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ในการดำรงชีวิตและการประกอบวิชาชีพ
- 2.3. สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินความรู้ศาสตร์วิชาชีพ และศาสตร์เฉพาะด้านในการประกอบวิชาชีพอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 2.4. สามารถบูรณาการความรู้ในศาสตร์วิชาชีพ และศาสตร์เฉพาะด้านเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบวิชาชีพ
- 2.5. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการบูรณาการไปใช้ต่อไป

3. ทักษะทางปัญญา

- 3.1. มีกระบวนการค้นหาข้อเท็จจริง การทำความเข้าใจและการประเมินจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย สามารถคิดและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล
- 3.2. สามารถวิเคราะห์ข้อมูล / ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ตลอดจนสามารถใช้ข้อมูลสู่กระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ ในการดำรงชีวิตอย่างมีปัญญา
- 3.3. สามารถปรับตัวในสังคมแห่งการเรียนรู้ และยอมรับการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างมีความสุข
- 3.4. สามารถวิเคราะห์และใช้วิจารณญาณในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน พัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้ในเชิงสร้างสรรค์ เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.5. ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้วิถีทางปัญญาในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- 4.1. มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองและสมาชิกในสังคม รวมทั้งหลักการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นกัลยาณมิตร
- 4.2. สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- 4.3. ตระหนักถึงคุณค่าของการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ

- 4.4. เคารพในสิทธิของบุคคลอื่นและความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- 4.5. มีภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและองค์กรในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคม
5. **ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ**
- 5.1. เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเพื่อการสื่อสาร รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับวิชาชีพครู
- 5.2. มีทักษะในการเลือกและประยุกต์ใช้คณิตศาสตร์และวิธีการทางสถิติในการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และการนำไปใช้ในวิชาชีพ
- 5.3. มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 5.4. มีความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศกับการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
6. **ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้**
- 6.1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ ประยุกต์ใช้ในบริบทจริงได้อย่างเหมาะสม
- 6.2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน เพื่อนำไปสู่การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้
- 6.3. ตระหนักถึงคุณค่าของการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน
- 6.4. บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น เศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับที่	เรื่อง	กิจกรรม
1	ชี้แจงคำอธิบายรายวิชา แนวการเรียนการสอน ภาระงาน ความรับผิดชอบ หนังสืออ่านประกอบ	- บรรยาย - อภิปราย
1	หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การจัดการศึกษา	- บรรยาย - อภิปราย - กรณีศึกษา
2	วิถีชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษา	- บรรยาย - กรณีศึกษา - ทำรายงานและอภิปราย
3	การจัดการศึกษาเพื่อชุมชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ	- บรรยาย - อภิปราย
4	การออกแบบหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	- บรรยาย, อภิปราย - ปฏิบัติและนำเสนอ
5-6	การสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร โดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน	- ปฏิบัติงานในพื้นที่จริง - วิเคราะห์ข้อมูล - อภิปราย
7	สอบปลายภาคเรียน	- สอบอัตรนี้

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรมที่	ผลการเรียนรู้	กิจกรรมการประเมิน	กำหนดการประเมิน (ลำดับที่)	สัดส่วนของการประเมิน
1	ความรู้และทักษะการวิเคราะห์การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	การอภิปราย	ทุกสัปดาห์	20
2	ความรู้ ความเข้าใจ	สอบปลายภาค	7	30
3	ความรู้ ความเข้าใจ	การทำรายงานและ การปฏิบัติงานในพื้นที่	2,4,5และ6	30
4	ความรับผิดชอบ	การเข้าชั้นเรียน	ทุกสัปดาห์	10
5	ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	การสังเกต การฝึกปฏิบัติ	ทุกสัปดาห์	10

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียน หนังสือ ตำรา เอกสาร

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ.

กรุงเทพฯ : ศูนย์สภานาครศึกษา.

_____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรุงเทพฯ

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กิตติชัย คงชะวัน. (2554) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.

วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จำนงค์ แรกพินิจ. (2552) แชนร์แรงงาน ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชาวบ้านภาคใต้.

สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ฉัตรทิพย์ นาคสุภา. (2544) ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมชุมชนและชนชาติไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ฉัตรทิพย์ นาคสุภาและพรวิไล เลิศวิชา. (2541) วัฒนธรรมหมู่บ้านไทย. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.

มูลนิธิวิถีทรรศน์. (2542) ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : โครงการวิถีทรรศน์ มูลนิธิวิถีทรรศน์.

_____. (2545) ผ่าทางตัน : ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิถีทรรศน์.

วิจิต นันทสุวรรณ. (2547) ขบวนการชุมชนใหม่. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาทรัพยากรชุมชน.

เสรี พงศ์พิศ. (2549) เศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.

_____. (2552) วิถีชุมชนพอเพียง. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539) การศึกษาในวิถีของชุมชน : รูปแบบและการปฏิบัติ.

กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2540) ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค : วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย.

นนบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

_____. (2544) ภาพรวมภูมิปัญญาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้น.

Henson, K. T. (2001) **Curriculum planning : integrating multiculturalism, constructivism, and education reform.** United States : McGraw-Hill Companies Inc.

Schumacher, E.F. (1974) **Small is Beautiful, A Study of Economics as if People Mattered.** London :

Abacus .